

## POSUDEK

Jméno a příjmení studentky: **Bc. Eva Vilémová**

Téma diplomové práce: **Podpora osob se zdravotním postižením při zaměstnání v kontextu sociální práce**

Oponentka práce: **ThDr. et Mgr. Markéta K. Holečková**

Předložená diplomová práce obsahuje 86 stran a je rozčleněna do tří částí, které se dále člení do kapitol. Součástí diplomové práce je příloha s výčtem „Poskytovatelů služby podporovaného zaměstnávání“. Odkazovaná literatura a další odkazované zdroje jsou do počtu relevantní. Z hlediska data zpracování považuji literaturu a zdroje, které se zabývají „podporovaným zaměstnáváním“, v některých případech za neaktuální. Podle mého názoru by bylo vhodnější pracovat s aktuálnějšími podklady, protože starší zdroje mohou být zavádějící, jak se podle mého názoru stalo i při zpracování této diplomové práce.

V první kapitole je zpracováno téma se zaměřením na problematiku zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Autorka definuje „druhy zdravotního postižení“, „ucelenou rehabilitaci“, „druhy sociálních služeb“, „zaměstnávání osob se zdravotním postižením“. Velkou část práce tvoří popis „podporovaného zaměstnávání“. Autorka popisuje podporované zaměstnávání v kapitole č. 2 na straně 24 – 39. V celém textu, který se týká problematiky podporovaného zaměstnávání, je řada nepřesností. Autorka sice v úvodu popisuje, že popíše sociální službu sociální rehabilitace metodou podporovaného zaměstnávání, v textu pak ale opakovaně užívá formulace „služba podporované zaměstnávání“. Není však definováno, jaký druh služby. Rozhodně nelze označit „podporované zaměstnávání“ jako druh sociální služby. Autorka žel ani nepopisuje „metody podporovaného zaměstnávání“, a to například definováním toho, jak je metoda ukotvena, co znamená, apod. Podporované zaměstnávání není podle současné právní úpravy sociální službou. Není ani jasné, co je míněno pojmem „poskytovatelé služby podporovaného zaměstnávání“. Tento pojem taktéž není legislativně ukotven a jeho užití v práci je zavádějící. V souladu s výše uvedeným zdůvodnění nelze na podporované zaměstnávání poskytnout dotaci na sociální službu, ale tato skutečnost není uvedena. Sociální služby jsou taxativně vymezeny zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Dotace jsou poskytovány na základní činnosti sociálních služeb. V tomto případě by tedy bylo možné popsat poskytování dotací na sociální

rehabilitaci, ale je nezbytné ji popsat podle současné právní úpravy a v plném rozsahu. V případě poskytnutí dotace a realizace samotné sociální služby se ovšem podle zákona požaduje, aby poskytovatel vykonával pouze to, co je uvedeno v § 70 zákona č. 108/2006 Sb., sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a případně ještě specifikováno v prováděcím předpisu zákona. Je tedy nezbytné, aby poskytovatel naplňoval veškeré činnosti zákona a nikoliv pouze jednu. Za hrubou chybu textu lze označit formulaci, která je uvedena v kapitole 2.1. Je zde uvedeno, že podporované zaměstnávání je podle zákona o sociálních službách metodou sociální rehabilitace a dále je citována zákonná definice sociální rehabilitace, kde je specifikován účel tohoto druhu sociální služby. Současně nelze označit za správné tvrzení, že podporované zaměstnávání je časově omezená služba sociální rehabilitace. Zákon o sociálních službách žádné takové formulace neobsahuje. Proto i procesy, které odpovídají poskytování sociálních služeb, je nezbytné popsat jako procesy související s poskytováním sociální rehabilitace se zaměřením na specifika a potřeby klienta, a to v rozsahu, jak je definuje současně platná právní úprava sociálních služeb. To se týká i části diplomové práce, která popisuje uzavírání smlouvy s klientem, apod. v části textu, v podkapitole 2.7.2. je citován v souvislosti s ochranou osobních údajů zdroj z roku 2010. Tento odkaz by bylo vhodné doplnit o současnou právní úpravu ochrany osobních údajů, jelikož 25. května 2018 vstoupilo v platnost nařízení EU s názvem „Obecné nařízení na ochranu osobních údajů“.

Text, který je popisem podporovaného zaměstnávání, není na základě výše uvedených příkladů nesrovnalostí, v souladu se současnou právní úpravou. Domnívám se, že by bylo velmi zajímavé zpracovat návrh, jak by bylo možné situaci řešit a v čem je současná právní úprava bariérou pro možné služby, která by mohla v případě zákonné formalizace, být vhodným a účinným nástrojem pro zaměstnávání, začleňování osob s postižením. Současná právní úprava sociálních služeb však tento pojem nezná, nepracuje s ním a je nezbytné tuto skutečnost respektovat.

Další části kapitoly 2 se zabývají „metodami sociální práce“. Zpracování je zajímavé, přehledné a srozumitelné. Předmětem poslední kapitoly je výzkum. Jsou popsány konkrétní individuální plány. V části kapitoly 3., konkrétně v podkapitole 3.6., je diskuse k výzkumu. Autorka velmi pěkně popisuje potřeby klientů, které jsou identifikovány a jsou následně bariérou pro vstup na trh práce. Tato skutečnost by mohla být právě v práci rozvinuta jako důvod využívání sociální rehabilitace s cílem podpory klienta v různých potřebách, jak to

zákonná definice nabízí. Chybí mi samotný komentář k činnostem poskytovatelů v sociální rehabilitaci, která podle popisu nepracuje v rozsahu, jak je stanoveno zákonem, případně důvod, proč se zaměřují specificky pouze na tyto potřeby klientů a zda způsob poskytování služeb odpovídá charakteru sociálních služeb. Příloha obsahuje výčet poskytovatelů z roku 2013, kteří se v té době zabývali metodou podporovaného zaměstnávání v sociální službě sociální rehabilitace. Není zřejmý důvod, proč je tento seznam uveden.

S ohledem na skutečnost, že práce problematika podporovaného zaměstnávání je popsána ne v souladu s platnou legislativou a tvoří základ diplomové práce, navrhuji klasifikaci **dobře**.

Pro účely obhajoby doporučuji doplnit a kapitoly č. 2 a 3. Domnívám se, že by bylo vhodné popsat, že v současném stavu poskytování podpory a pomoci lidem v oblasti zaměstnávání, jsou určité možnosti a bylo by vhodné zajistit legislativní a finanční podporu aktivitám, které v praxi mají smysl a vedou k sociálnímu začleňování lidí. A navrhnou tak jiné možnosti řešení současného stavu a popsat rizika. Jako vhodnou inspiraci navrhuji taktéž existenci sociálně-terapeutických dílen a chráněných dílen, které fungují v rámci rozdílných systémů, slouží k podpoře klientů a mají současně velmi zajímavou historii vývoje. Současně by bylo vhodné doplnit komentář k realizovanému výzkumu, aby byl zpracován komentář ke zjištěnému stavu poskytování sociální služby „sociální rehabilitace“.